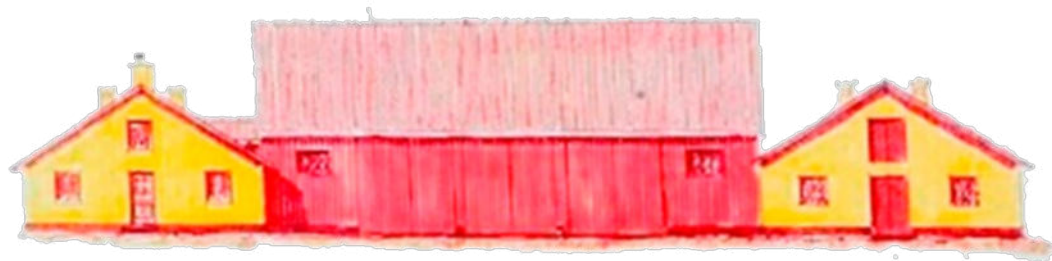

Vildmoseporten

Gård 18

- Vi starter lige med madpakken ...

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

Store Vildmose

- et spændende stykke Danmarkshistorie

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

De enorme vidder, den dramatiske historie og en aktiv hverdag gør et besøg i Store Vildmose til noget helt særligt, du kun kan opleve her på de cirka 60 kvadratkilometer. Her møder du natur, historie og kunst.

Store Vildmose var indtil for knap hundrede år siden en kæmpehøjmose - Europas største - dækkende ca. 64 km² og med tørvelag på op til 5 meter.

I starten af 1900-tallet opkøbte Staten store dele af Store Vildmose. I 1920'erne blev der anlagt græsningsarealer, og i 1940'erne igangsattes en større tørveproduktion.

I 1935 blev der opført 19 nummererede gårde og en centralgård, der skulle fungere som karantænestation for dyr, som ikke var smittede med kvægtuberkulose og smitsom kalvekastning.

Fra starten af 1950'erne kom der gang i kartoffeldyrkningen, og i dag spiller avlen af den kendte Vildmosekartoffel og spagnumproduktionen ved Pindstrup Mosebrug en stor rolle i mosen.

Store Vildmose er solens og vindenes land, fladt, "med højt til loftet og vidt til væggene", og med uendelige, brune marker af landbrugsland, hvor tusindvis af kvæg går på græs i sommerhalvåret. Man kan også opleve højmoseområder af stor skønhed og med et spændende planteliv, vilde skovarealer og gamle tørvegrave.

Førhen varede man sig for at færdes i mosen ved især nattetide, hvor det blev sagt, at alskens troldtøj, elver, mosekoner og jætter huserede på stedet.

Alt dette og meget mere kan man få større indblik i ved at besøge Gård 18, også kendt som Vildmoseporten, der er et egns- og oplevelsescenter i Store Vildmose.

Stemningsbilleder fra stuehuset

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

Stemningsbilleder fra stuehuset

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

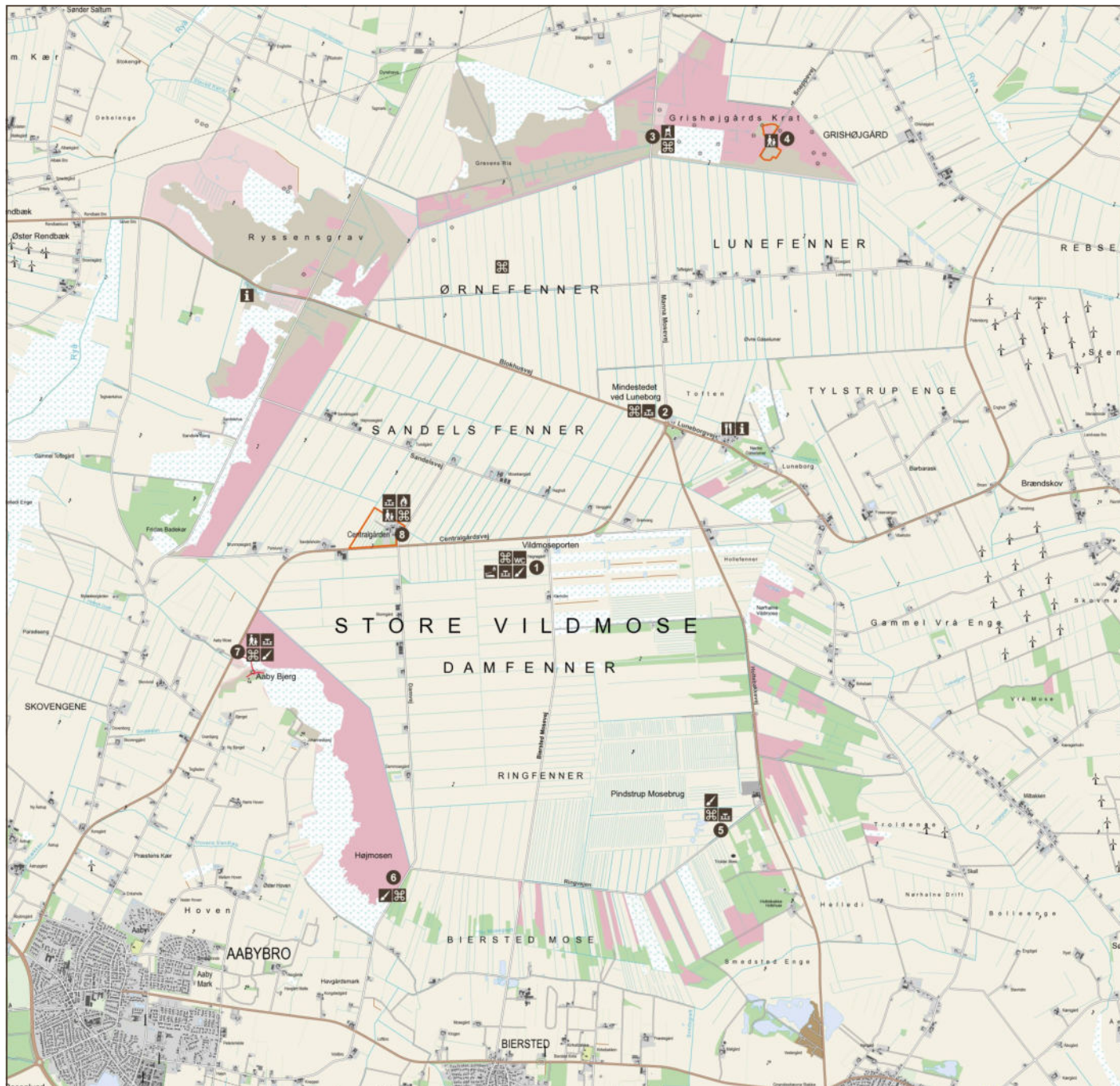

Stemningsbilleder fra stuehuset

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

1

Vildmoseporten:
Indendørs udstillinger.

2

Mindestedet Luneborg:
Under 2. Verdenskrig styrtede et engelsk bombefly ned lige midt i Store Vildmose.

3

Udkigstårn, Grishøjgårds Krat:
Oplev skovbevokset tørvemose, søer og et rigt fugleliv.

4

Grishøjgårds Krat, Sneppevej:
Følg de afmærkede stier ved Grishøjgårds Krat.
Ruten er på 1,2 km.

5

Grishøjgårds Krat, Sneppevej:
Følg de afmærkede stier ved Grishøjgårds Krat.
Ruten er på 1,2 km.

6

Højmosenatur:
Oplev vildmarkens storslåede natur.

7

Trædesten:
Gå på trædestenene, der blev lagt omkring år 250, så man kunne krydse den sumpede moseflade. Bevægelses-hæmmede har adgang til trædestenene ad en træbro.

8

Centralgården:
På Centralgården og 19 staldgårde isolerede man i 1935 kvæg mod den dødelige kvægtuberkulose. Få historien om mosens opdyrkning og se den store mindesten på pladsen.

Der er bålsted, borde og bænke, så man kan nyde sin madpakke under åben himmel.

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

Store Vildmose indledte sin første mosedannelse omkring 1.600 år f.Kr. I tidens regnfulde klima begyndte den i forvejen fugtige bund at forsumpe i moser og kær.

Området sumper til. Tørvemossen spagnum gror i våde næringsfattige miljøer.

Tørvemossen spagnum kan blive ca. en halv meter lang. Den danner en høj fugtig tørvepude, der år for år vokser i volumen og dermed øger mosens vækst. Da spagnum holder på regnvand i sine celler, er tørvepuden som en stor våd svamp.

Højmosen er et barskt miljø at leve i for dyr og planter: vådt, næringsfattigt og surt. Overfladen består af fugtige lave høljer og tørre tuer. Kun 12 planter kan vokse her.

Højmosen begyndte sin vækst som mose for 3.600 år siden, og på nutidens våde mosearealer vokser den endnu. Da mosen var størst, var den med sine 60 km² landets største højmose.

Tørvemos Sphagnum har ingen rødder. Det er bladene, der opsuger vand og næring. Spagnum er højmosens mest effektive tørvedanner, der lægger op til 15 mm om året til mosens tørvedannelse. Tyngden fra den våde mose presser tørvelaget sammen, men trods det danner den alligevel 5 meter tørv på tusinde år.

Mette Rehné har malet 4 store malerier, som fantasi og fortælling om Store Vildmose.

"Med disse fire malerier håber jeg at hjælpe til med at skabe magiske oplevelser og blik for det særlige liv, som hersker i Store Vildmoses utrolige landskab."

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

Mosen er farverig

Høsten af mosen

Livet i Store Vildmose

Vejen gennem mosen

Udstillingen

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

Udstillingen

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

... og mosekonen brygger ...

- et oplevelsescenter i Store Vildmose

